

Briuselis, 2025 m. gegužės 16 d.
(OR. en)

9006/25

Tarpinstitucinė byla:
2025/0108 (COD)

POLCOM 90
COWEB 73
AGRI 196
UD 107
CODEC 609

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. gegužės 14 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 229 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo iš dalies keičiamas 2024 m. vasario 28 d. Reglamentas (ES) 2024/823 dėl išskirtinių prekybos priemonių, skirtų stabilizacijos ir asociacijos procese dalyvaujančioms arba su juo susijusioms šalims ir teritorijoms

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 229 final.

Pridedama: COM(2025) 229 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 05 14
COM(2025) 229 final

2025/0108 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**kuriuo iš dalies keičiamas 2024 m. vasario 28 d. Reglamentas (ES) 2024/823 dėl
išskirtinių prekybos priemonių, skirtų stabilizacijos ir asociacijos procese
dalyvaujančioms arba su juo susijusioms šalims ir teritorijoms**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Autonominės prekybos priemonės Vakarų Balkanams buvo taikomos nuo 2000 m., dar prieš sudarant stabilizacijos ir asociacijos susitarimus (toliau – SAS) su Vakarų Balkanų partneriais. Tuo metu Europos Vadovų Taryba¹ nusprendė, kad Vakarų Balkanų partneriams turėtų būti naudingas asimetriškas prekybos liberalizavimas, kad, kol vyksta derybos dėl SAS ir kol jie bus pradėti įgyvendinti, regionas galėtų pasinaudoti lengvatinėmis patekimo į ES rinką sąlygomis.

Visi regiono partneriai dabar jau yra pasirašę SAS su ES. Paskutinis susitarimas su Kosovu² įsigaliojo 2016 m. balandžio 1 d. ir yra visiškai įgyvendinamas nuo 2025 m. sausio 1 d., pasibaigus pereinamajam laikotarpiui. Sudarius Vakarų Balkanų SAS, autonominių prekybos priemonių taikymas palaipsniui mažėjo, nes vienašalės lengvatos laipsniškai buvo panaikintos ir įtrauktos į atitinkamus dvišalius SAS. Dabartinės Vakarų Balkanams taikomos autonominės prekybos priemonės apima dvi likusias lengvatas: pirmą, specifinių muitų taikymo visiems vaisiams ir daržovėms, kuriems taikoma įvežimo kainų sistema, sustabdymą ir, antra, galimybę pasinaudoti bendrąja tarifine vyno kvota, kuria galima naudotis laikantis eiliškumo principo, išnaudojus atitinkamame SAS nustatytą nacionalinę kvotą.

Nepaisant ribotos dabartinių autonominių prekybos priemonių taikymo srities, jos tebėra svarbios. Pirmą, regiono žemės ūkio produktų gamintojai nuolat jomis naudojosi beveik 25 metus. Be to, 2023 m. lapkričio 8 d. Komisijos priimtame Vakarų Balkanų ekonomikos augimo plane³ glaudesnė Vakarų Balkanų integracija į ES bendrąją rinką įvardyta kaip Komisijos prioritetas. Todėl siūloma toliau remti regiono pažeidžiamos ekonomikos šalis Reglamento (ES) 2024/823 (toliau – Reglamentas)⁴ taikymo laikotarpį pratęsiant dar penkeriems metams nuo jo galiojimo pabaigos 2025 m. gruodžio 31 d.

Reikėtų ne tik pratęsti reglamento taikymo laikotarpį, bet ir pasiūlyti pakeitimų, kad būtų aiškiau išdėstytos lengvatų taikymo sustabdymo ir laikino sustabdymo taisyklės. Tuo atveju, jei lengvatomis besinaudojanti šalis nesilaiko 2 straipsnio 1 dalies a, b arba c punktuose nustatytų įpareigojimų, reglamente numatomi du skirtingi atsakomieji veiksmai: ES gali pagal 2 straipsnio 3 dalį sustabdyti arba pagal 10 straipsnį laikinai sustabdyti lengvatų taikymą. Be to, reglamento 10 straipsnyje laikinas sustabdymas numatytas tais atvejais, kai neužtikrinamas kilmės įrodymui patikrinti reikalingas administracinis bendradarbiavimas, o tai yra tam tikra lengvatomis besinaudojančios šalies reikalavimų nesilaikymo forma, kuriai jau taikomas 2

¹ 2000 m. kovo 23–24 d. Lisabonoje vykusio specialiojo Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvados: „47. Europos Vadovų Taryba patvirtina, kad jos bendras tikslas tebėra kuo geriau integruoti regiono šalis į Europos politinę ir ekonominę erdvę. Europos Vadovų Taryba patvirtina, kad stabilizacijos ir asociacijos procesas yra svarbiausias jos politikos Balkanuose aspektas. Stabilizacijos ir asociacijos susitarimai apims ekonominę ir finansinę paramą ir bendradarbiavimą, politinį dialogą, derinimą su ES teisės aktais, bendradarbiavimą kitose politikos srityse ir laisvąją prekybą. Prieš sudarant tokius susitarimus turėtų būti asimetriškai liberalizuota prekyba. Europos Vadovų Taryba ragina regiono šalis bendradarbiauti tarpusavyje ir su Sąjunga, kad stabilizacijos ir asociacijos procesas būtų sėkmingas.“

² Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją 1244 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

³ [2023 m. komunikatas „Naujas Vakarų Balkanų ekonomikos augimo planas“, Europos Komisija.](#)

⁴ 2024 m. vasario 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/823 dėl išskirtinių prekybos priemonių, skirtų stabilizacijos ir asociacijos procese dalyvaujančioms arba su juo susijusioms šalims ir teritorijoms (kodifikuota redakcija) (OL L, 2024/823, 2024 3 6).

straipsnio 1 dalies c punktas ir už kurią bet kuriuo atveju būtų tikslingiau taikyti sustabdymo priemonę pagal 2 straipsnio 3 dalį.

Siekiant pašalinti dėl tų taisyklių atsiradusį teisinį netikrumą, siūloma iš 10 straipsnio išbraukti tekstą apie 2 straipsnio 1 dalies a, b arba c punktų nesilaikymą ir palikti 2 straipsnio 3 dalį kaip vienintelį mechanizmą, pagal kurį už 2 straipsnio 1 dalies a, b arba c punktų nesilaikymą sustabdomas lengvatų taikymas. Taip pat siūloma iš 10 straipsnio išbraukti elementus, susijusius su kilmės įrodymui patikrinti reikalingo administracinio bendradarbiavimo neužtikrinimu, nes šiai reikalavimų nesilaikymo formai taikomas 2 straipsnio 1 dalies c punktas. Atlikus siūlomą pakeitimą būtų taikoma tokia sustabdymo sistema:

- jei nesilaikoma 2 straipsnio 1 dalies a, b arba c punkto arba 2 straipsnio 2 dalies, lengvatų taikymas gali būti visiškai arba iš dalies sustabdytas pagal 2 straipsnio 3 dalį;
- jei nesilaikoma 2 straipsnio 1 dalies d punkto, vadovaujantis nauja 2 straipsnio 4 dalimi, lengvatų taikymas gali būti visiškai arba iš dalies sustabdytas pagal 6 straipsnį ir
- jei yra pakankamai įrodymų, kad yra sukčiaujama arba kad labai išaugo eksportas į Sąjungą ir jis viršija įprastinius gamybos bei eksporto pajėgumus, lengvatų taikymas gali būti laikinai sustabdytas pagal 10 straipsnį.

Be to, siūloma išbraukti 2 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą, nes joje nurodomas institucinis procesas, kuriuo nukrypstama nuo įprastos teisėkūros procedūros, taikomos SESV 207 straipsniui.

Galiausiai reglamento 3 straipsnio 2 dalyje tebėra tam tikrų pasenusių nuorodų į prekybos žuvininkystės produktais lengvatas. Šios nuorodos išliko nuo tada, kai autonominės prekybos priemonės apėmė žuvininkystės produktų tarifines kvotas. Tačiau palaipsniui jos tapo nebeaktualios, nes tų kvotų reguliavimas visoms lengvatomis besinaudojančioms šalims buvo perkeltas į atitinkamus dvišalius SAS. Galiausiai jos nustojo būti aktualios po to, kai 2016 m. balandžio 1 d. įsigaliojo ES ir Kosovo SAS, tapęs paskutiniu įsigaliojusiu SAS. Todėl 3 straipsnio 2 dalies nuorodos į žuvininkystės rinkas ir žuvininkystės produktus turėtų būti išbrauktos iš autonominių prekybos priemonių.

• **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Siūlomos priemonės yra suderinamos su SAS ir visų pirma su jų atitinkamomis IV antraštinėmis dalimis, kuriose nustatyta, kad šalys palaipsniui sukurs laisvosios prekybos erdvę. Priemonės padėjo išplėsti visą ES ir Vakarų Balkanų prekybą, kurios vertė 2023 m. viršijo 82 mlrd. EUR. ES yra pagrindinė Vakarų Balkanų prekybos partnerė, kuriai tenka daugiau kaip 80 proc. viso regiono eksporto ir beveik 59 proc. jų importo.

• **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Siūlomos priemonės yra suderinamos su nauju Vakarų Balkanų ekonomikos augimo planu, kuriuo siekiama stiprinti Vakarų Balkanų partnerių ekonominę integraciją į ES bendrąją rinką ir paspartinti jų socialinę ir ekonominę konvergenciją su ES. Narystės ES siekiančioms šalims glaudesnis ryšys su ES bendrąja rinka gali duoti naudos, kurią gali tiesiogiai pajusti jų piliečiai.

2024 m. gruodžio mėn. Tarybos išvadose dėl plėtros nurodyta, kad „Taryba tebėra pasiryžusi priartinti partnerius prie ES, padėti pagrindą stojimui ir suteikti konkrečios naudos jų

piliečiams jau plėtros proceso metu“ ir kad „ES toliau visais lygmenimis teiks paramą narystės siekiančių valstybių politinei, ekonominei ir socialinei transformacijai, grindžiamą apčiuopiama pažanga įgyvendinant teisinės valstybės principą ir socialines bei ekonomines reformas, taip pat tuo, kaip partneriai laikosi ES vertybių, taisyklių ir standartų“⁵.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 207 straipsnio 2 dalis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Pagal SESV 3 straipsnio 1 dalies e punktą bendra prekybos politika priklauso išimtinai Sąjungos kompetencijai. Todėl subsidiarumo principas netaikomas.

- **Proporcingumo principas**

Įrodyta, kad siūlomos priemonės padarė teigiamą poveikį lengvatomis besinaudojančioms šalims – jomis prisidėta prie jų ekonominės plėtros, visų pirma užmezgant tvirtus ES įmonių ir Vakarų Balkanų regiono vietos gamintojų partnerystės ryšius. Todėl pasiūlymas pratęsti priemonių galiojimą dar penkeriems metams laikomas tinkamiausia priemone tvariai Vakarų Balkanų šalių partnerių ekonomikos plėtrai užtikrinti, kartu išvengiant labai ilgo ir sudėtingo kiekvieno atskiro dvišalio prekybos susitarimo, kurie yra SAS dalis, keitimo proceso.

- **Priemonės pasirinkimas**

Reglamentas pagal SESV 207 straipsnio 2 dalį yra tinkama priemonė vienašalių prekybos lengvatų galiojimui pratęsti.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Atsižvelgiant į labai ribotą priemonių taikymo sritį formalus *ex post* vertinimas nebuvo atliktas.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Oficialios konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis nevyko, tačiau lengvatomis besinaudojančios šalys yra vieningai ir ne kartą išreiškusios interesą, kad priemonės būtų taikomos ir toliau, o Europos ekonominės veiklos vykdytojai per įvairias Komisijos tarnybų sukurtas ES pramonei skirtas komunikacijos platformas prieštaravimų nepateikė.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Netaikoma.

⁵ Bendrųjų reikalų taryba, Tarybos išvados dėl plėtros, kurias 2024 m. gruodžio 17 d. patvirtino Taryba. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16983-2024-INIT/lt/pdf>.

- **Poveikio vertinimas**

Siūlomos priemonės galioja beveik 25 metus, tačiau dabar jų taikymo sritis gerokai sumažinta, kadangi dauguma lengvatų buvo palaipsniui integruotos į atskirus ES ir lengvatomis besinaudojančių šalių SAS. Nors priemonių ekonominis poveikis yra ribotas, jų galiojimo pratęsimas yra tvirta ES įsipareigojimo integruoti Vakarų Balkanų šalių prekybą garantija. Priemonės taip pat padėtų užtikrinti patekimo į rinką sąlygų ekonominės veiklos vykdytojams tiek regione, tiek ES, stabilumą. Jei reglamentas nebus pratęstas iki 2025 m. gruodžio 31 d., Vakarų Balkanų šalys negalės naudotis šiuo pagrindinių žemės ūkio produktų (vaisių ir daržovių), kurie yra svarbūs šiam specifiniam regionui, liberalizuotu patekimu į rinką. Tai patvirtina duomenys, iš kurių matyti, kad 2018–2024 m. prekybos, kuriai taikomos priemonės, apimtis padidėjo daugiau kaip 125 proc., t. y. nuo 60,5 mln. EUR iki 137 mln. EUR.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Kadangi siūlomos priemonės jau galioja beveik 25 metus, lengvatomis besinaudojančios šalys yra labai gerai informuotos ir žino, kaip laikytis reglamente numatytų sąlygų. Be to, 2024 m. reglamentas buvo kodifikuotas.

- **Pagrindinės teisės**

Siūlomomis priemonėmis būtų laikomasi atitinkamuose SAS įtvirtintų pagrindinių principų, visų pirma pagarbos demokratijos principams, žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių (ES ir Kosovo SAS 3 straipsnis ir kitų SAS 2 straipsnis).

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Numatoma, kad dėl reglamento pasiūlymo papildomų išlaidų, kurias tektų apmokėti iš ES biudžeto, neatsiras. Be to, numatoma, kad, palyginti su dabartinių autonominių prekybos priemonių poveikiu biudžetui, reglamento taikymo laikotarpio pratęsimas neturės papildomo poveikio biudžeto pajamoms siūlomo pratęsimo metais.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Vykstant pakomitečių posėdžiams, numatytiems SAS, į dvišalių diskusijų su Vakarų Balkanų partneriais darbotvarkės nuolat įtraukiami stebėsenos ir ataskaitų teikimo dėl naudojimosi dvišalėmis lengvatomis klausimai.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Šis pasiūlymas teikiamas dėl šių reglamento pakeitimų:

- 1) siekiant pašalinti prieštaravimą tarp 2 straipsnio 3 dalies ir 10 straipsnio, susijusį su 2 straipsnio 1 dalies a, b arba c punktų nesilaikymo pasekmėmis, ir užtikrinti teisinį tikrumą, siūloma šiuos reikalavimų nesilaikymo atvejus išbraukti iš 10 straipsnio ir palikti 2 straipsnio 3 dalį kaip vienintelį mechanizmą, pagal kurį už 2 straipsnio 1 dalies a, b arba c punktų nesilaikymą sustabdomas lengvatų taikymas;

- 2) be to, kalbant apie pirmiau pasiūlytą pakeitimą, 10 straipsnyje nurodytam reikalavimų nesilaikymo atvejui, kai neužtikrinamas kilmės įrodymui patikrinti reikalingas administracinis bendradarbiavimas, jau taikomas 2 straipsnio 1 dalies c punktas ir už jį bet kuriuo atveju būtų tikslingiau taikyti sustabdymo priemonę pagal 2 straipsnio 3 dalį. Todėl jį siūloma įtraukti į 2 straipsnio 1 dalies c punktą;
- 3) siūloma išbraukti 2 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą, nes joje nurodomas institucinis procesas, kuriuo nukrypstama nuo įprastos teisėkūros procedūros, taikomos SESV 207 straipsniui;
- 4) siekiant aiškumo, reikėtų įtraukti naują 2 straipsnio 4 dalį, kurioje būtų nurodyta, kad, nesilaikant 2 straipsnio 1 dalies d punkto, lengvatų taikymas gali būti sustabdytas pagal 6 straipsnį;
- 5) 2 straipsnio pavadinimas turėtų būti pakeistas, kad tiksliai atspindėtų jo turinį;
- 6) kadangi vienašalės lengvatos Kosovui buvo įtrauktos į ES ir Kosovo SAS, kuris – 2016 m. balandžio 1 d. – tapo paskutiniu įsigaliojusiu SAS, autonominės prekybos lengvatos nebėra susijusios su jokiais prekybos žuvininkystės produktais lengvatomis. Todėl siekiant aiškumo siūloma 3 straipsnio 2 dalyje išbraukti likusias pasenusias nuorodas į žuvininkystės rinkas ir žuvininkystės produktus;
- 7) siūloma šio reglamento taikymą pratęsti iki 2030 m. gruodžio 31 d.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo iš dalies keičiamas 2024 m. vasario 28 d. Reglamentas (ES) 2024/823 dėl išskirtinių prekybos priemonių, skirtų stabilizacijos ir asociacijos procese dalyvaujančioms arba su juo susijusioms šalims ir teritorijoms

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 2 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) Tarybos reglamentu (ES) 2024/823¹ nustatoma Sąjungos ir Vakarų Balkanų šalių bei teritorijų autonominių prekybos priemonių sistema, pagal kurią tam tikriems Vakarų Balkanų kilmės žemės ūkio produktams netaikomi muitai ir jiems lygiaverčio poveikio privalomieji mokėjimai ir suteikiama galimybė tam tikriems Vakarų Balkanų kilmės vyno produktams naudoti bendrąją tarifinę kvotą;
- (2) dabartinės Vakarų Balkanams taikomos autonominės prekybos priemonės apima dvi likusias lengvatas: pirmą, specifinių muitų taikymo visiems vaisiams ir daržovėms, kuriems taikoma įvežimo kainų sistema, sustabdymą ir, antrą, galimybę pasinaudoti bendrąja tarifine vyno kvota, kuria galima naudotis laikantis eiliškumo principo, Vakarų Balkanų šalims išnaudojus jų atitinkamuose stabilizacijos ir asociacijos susitarimuose (toliau – SAS) nustatytą nacionalinę kvotą. Nepaisant ribotos dabartinių autonominių prekybos priemonių taikymo srities, jos tebėra svarbios. Tačiau Reglamentas (ES) 2024/823 nustoja galioti 2025 m. gruodžio 31 d.;
- (3) autonominių prekybos priemonių sistema yra vertinga parama Vakarų Balkanų partnerių ekonomikai ir nedaro neigiamo poveikio Sąjungai;
- (4) todėl Sąjunga turėtų toliau remti regiono pažaidžiamos ekonomikos šalis Reglamento (ES) 2024/823 taikymo laikotarpį pratęsiant dar penkeriems metams. Reglamento (ES) 2024/823 taikymo laikotarpio pratęsimas rodo tvirtą Sąjungos įsipareigojimą integruoti Vakarų Balkanų šalių prekybą;
- (5) dėl šios priežasties tikslinga Reglamento (ES) 2024/823 taikymo laikotarpį pratęsti iki 2030 m. gruodžio 31 d.;

¹ 2024 m. vasario 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/823 dėl išskirtinių prekybos priemonių, skirtų stabilizacijos ir asociacijos procese dalyvaujančioms arba su juo susijusioms šalims ir teritorijoms (OL L, 2024/823, 2024 3 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/823/oj>).

- (6) autonominių prekybos priemonių taikymo laikotarpio pratęsimas atitinka Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1449² nuostatas;
- (7) įsigaliojus ES ir Kosovo³ stabilizacijos ir asociacijos susitarimui, tapusiam paskutiniu įsigaliojusi SAS, Reglamento (ES) 2024/823 3 straipsnio 2 dalyje esančios nuorodos į prekybos žuvininkystės produktais lengvatas turėtų būti išbrauktos, nes tos kvotos visoms lengvatomis besinaudojančioms šalims buvo perkeltos į atitinkamus dvišalius SAS;
- (8) Tarybos reglamento (ES) 2024/823 2 straipsnio 3 dalis ir 10 straipsnis iš dalies sutampa, todėl taikomi vienas kitam prieštaraujantys lengvatų taikymo sustabdymo mechanizmai, taigi siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ši problema turėtų būti išspręsta,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (ES) 2024/823 iš dalies keičiamas taip:

- 1. 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:
 - (a) jo pavadinimas pakeičiamas taip:

„Teisės į lengvatines priemones suteikimo sąlygos ir susijusio tų priemonių taikymo sustabdymo sąlygos“;
 - (b) 2 straipsnio 1 dalies c punktas pakeičiamas taip:

„c) lengvatomis besinaudojančios šalys dalyvauja veiksmingame administraciniame bendradarbiavime su Sąjunga, be kita ko, kai to reikia kilmės įrodymui patikrinti, kad būtų užkirstas kelias bet kokiam sukčiavimo pavojui, ir“;
 - (c) 2 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

Nedarant poveikio šio straipsnio 1 dalyje nustatytoms sąlygoms, teisė naudotis 1 straipsnyje nurodytomis lengvatinėmis priemonėmis priklauso nuo lengvatomis besinaudojančių šalių pasirengimo vykdyti veiksmingas ūkio reformas ir regioninį bendradarbiavimą su kitomis šalimis, dalyvaujančiomis stabilizacijos ir asociacijos procese, visų pirma steigiant laisvosios prekybos erdves, laikantis 1994 m. GATT XXIV straipsnio ir kitų atitinkamų PPO nuostatų.“;
 - (d) 2 straipsnis papildomas 4 dalimi:

„Tuo atveju, jei lengvatomis besinaudojanti šalis nesilaiko 1 dalies d punkto, Komisija pagal 6 straipsnį gali visiškai ar iš dalies sustabdyti atitinkamos lengvatomis besinaudojančios šalies teisę naudotis šiame reglamente numatytais lengvatomis.“;
- 2. 3 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Nepaisant kitų šio reglamento nuostatų, visų pirma 10 straipsnio, atsižvelgiant į ypatingą žemės ūkio rinkų jautrumą, kai dėl žemės ūkio produktų importo labai sutrikdomos Sąjungos rinkos ir jų reguliavimo mechanizmai, Komisija, priimdama

² 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1449, kuriuo nustatoma Vakarų Balkanų reformų ir ekonomikos augimo priemonė (OL L, 2024/1449, 2024 5 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj>).

³ Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją 1244 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

įgyvendinimo aktus, gali patvirtinti atitinkamas priemonės. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 8 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.“;

3. 10 straipsnis pakeičiamas taip:

„10 straipsnis

Kitos laikino sustabdymo priemonės

1. Jei Komisija nustato, jog yra pakankamai įrodymų, kad yra sukčiaujama arba kad labai išaugo importas į Sąjungą, viršijant įprastinius gamybos ir eksporto pajėgumus, ji gali imtis priemonių, kad trims mėnesiams visiškai arba iš dalies sustabdytų šiame reglamente numatytas priemones, jei ji prieš tai:

- (a) informavo Vakarų Balkanų įgyvendinimo komitetą;
- (b) paragino valstybes nares imtis reikiamų atsargumo priemonių, kad būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai arba užtikrinta, kad lengvatomis besinaudojančios šalys laikytųsi 2 straipsnio 1 dalies;
- (c) paskelbė pranešimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, kad yra pagrindo pagrįstai abejoti tinkamu lengvatinių priemonių taikymu arba tuo, kad atitinkama lengvatomis besinaudojanti šalis laikosi 2 straipsnio 1 dalies, ir dėl to gali kilti abejonių dėl jos teisės toliau naudotis šio reglamento teikiamomis lengvatomis.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytos priemonės priimamos įgyvendinimo aktais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 8 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Pasibaigus sustabdymo laikotarpiui, Komisija priima sprendimą nutraukti laikino sustabdymo priemonę arba pratęsti jos taikymą pagal 1 dalį.“;

4. 12 straipsnio antra pastraipa pakeičiama taip:

„Jis taikomas iki 2030 m. gruodžio 31 d.“

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

**FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA. PAJAMOS. PASIŪLYMAMS,
KURIE DARO POVEIKĮ BIUDŽETO PAJAMOMS**

1. PASIŪLYMO PAVADINIMAS

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas 2024 m. vasario 28 d. Reglamentas (ES) 2024/823 dėl išskirtinių prekybos priemonių, skirtų stabilizacijos ir asociacijos procese dalyvaujančioms arba su juo susijusioms šalims ir teritorijoms

2. BIUDŽETO EILUTĖS

Pajamų eilutė (skyrius / straipsnis / punktas): 12 skyrius, 120 straipsnis

Atitinkamų metų (2025 m.) biudžete numatyta suma: 21 082 004 566 EUR

(Tik asignuotųjų pajamų atveju):

Pajamos bus priskiriamos prie šios išlaidų eilutės (skyriaus / straipsnio / punkto):

3. FINANSINIS POVEIKIS

- ☒ Pasiūlymas finansinio poveikio neturi.
- ☐ Pasiūlymas neturi finansinio poveikio išlaidoms, bet turi finansinį poveikį pajamoms.
- ☐ Pasiūlymas turi finansinį poveikį asignuotosioms pajamoms.

Poveikis yra toks:

(mln. EUR, dešimtujų tikslumu)

Pajamų eilutė	Poveikis pajamoms ¹²	XX mėnesių laikotarpis, prasidedantis mmmm mm dd <i>(jei taikytina)</i>	N metai
Skyrius / straipsnis / punktas ...			
Skyrius / straipsnis / punktas ...			

Padėtis pradėjus taikyti priemonę					
Pajamų eilutė	[N+1]	[N+2]	[N+3]	[N+4]	[N+5]
Skyrius / straipsnis / punktas ...					

¹ Metinės sumos turi būti apskaičiuojamos remiantis 5 skirsnyje apibrėžta formule arba metodu. Pirmaisiais metais metinė suma paprastai mokama netaikant sumažinimo ar *pro rata* principo.

² Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 25 % surinkimo išlaidų.

Skyrius / straipsnis / punktas ...					
---------------------------------------	--	--	--	--	--

(Tik asignuotųjų pajamų atveju, su sąlyga, kad biudžeto eilutė jau žinoma):

Išlaidų eilutė ³	N metai	N+1 metai
Skyrius / straipsnis / punktas ...		
Skyrius / straipsnis / punktas ...		

Išlaidų eilutė	[N+2]	[N+3]	[N+4]	[N+5]
Skyrius / straipsnis / punktas ...				
Skyrius / straipsnis / punktas ...				

4. KOVOS SU SUKČIAVIMU PRIEMONĖS

5. KITOS PASTABOS

Dėl reglamento pasiūlymo papildomų sąnaudų (išlaidų), kurias tektų apmokėti iš ES biudžeto, neatsiras.

Palyginti su anksčiau taikytą autonominių prekybos priemonių poveikiu biudžetui, autonominių prekybos priemonių (2026–2030 m.) galiojimo pratęsimas neturi papildomo poveikio biudžeto pajamoms siūlomo pratęsimo metais.

Bet kokios pratęsus autonominių prekybos priemonių galiojimą prarastos pajamos negali būti laikomos prarastomis muitų tarifų pajamomis, nes tos pajamos nebuvo gaunamos nuo 2000 m., kai buvo patvirtinta pirmoji autonominė prekybos priemonė.

³ Naudoti tik jeigu reikia.